VLAHII ÎN SURSELE BIZANTINE

VLAHICS IN BYZANTINE SOURCES

Valeria SINIGUR,
Specialitatea Istorie și Educație pentru Societate, gr. IES 2401,
Coordonator științific: **Ion GHELEȚCHi,** dr., lector univ.,
Centrul Universitar ,,Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Abstract: *Studiul în cauză analizează reflectarea etnonimului „vlahi” în izvoarele bizantine din perioada secolelor X–XIV, având ca scop evidențierea modului în care autorii bizantini au perceput, definit și utilizat acest termen în raport cu populațiile romanice din spațiul carpato-balcanic. Studiul subliniază caracterul preponderent etnic al etnonimului, contracarând interpretările care îl reduc exclusiv la desemnarea unui mod de viață pastoral sau nomad. Analiza se bazează pe o lectură atentă a unor autori bizantini de referință, precum Kekaumenos, Ioan Skylitzes, Anna Comnena, Ioan Kinnamos și Niketas Choniates, ale căror lucrări oferă unele dintre cele mai timpurii și semnificative referințe la vlahi. O atenție deosebită este acordată atât contextului istoric în care aceste mărturii au apărut, cât și valorii lor informative privind activitățile economice, rolul militar și organizarea socială a comunităților vlahe.*

Acest studiu demonstrează că utilizarea termenului „vlahi” variază în funcție de contextul politic, administrativ și literar al Imperiului Bizantin, reflectând atât percepții etnice relativ stabile, cât și adaptări semantice dependente de context. Este evidențiată în mod special extinderea temporară a etnonimului asupra unor populații mai largi în perioada crizei bulgare de la sfârșitul secolului al XII-lea, fenomen explicat prin logica discursului politic bizantin și tendințele de generalizare specifice cronicarilor epocii. În același timp, studiul subliniază faptul că informațiile oferite de izvoarele bizantine despre vlahi sunt adesea fragmentare și indirecte, fiind determinate în principal de considerente politice, militare și administrative, și mai puțin de o preocupare sistematică pentru investigarea etnografică sau lingvistică. Cu toate acestea, aceste surse oferă indicii valoroase privind conștiința originii romanice, unitatea etnică și mobilitatea geografică a comunităților vlahe, precum și implicarea lor activă în dinamica politico-militară a regiunii.

Astfel, cercetarea susține că etnonimul „vlahi”, așa cum apare în izvoarele bizantine din secolele X–XIV, trebuie interpretat în primul rând ca o categorie etnică, chiar dacă, în anumite contexte, sensul său a fost extins sau adaptat. Evoluția utilizării sale reflectă atât transformările interne ale Imperiului Bizantin, cât și integrarea treptată a populațiilor romanice în structurile politice și ecleziastice ale acestuia.

Cuvinte-cheie: *vlahi, izvoare bizantine, etnonim, Imperiul Bizantin, români, identitate etnică, transhumanță, țările române*

Abstract: *This study examines the representation of the ethnonym “Vlachs” in Byzantine sources from the 10th to the 14th centuries, aiming to highlight how Byzantine authors perceived, defined, and employed this term in relation to the Romance-speaking populations of the Carpathian-Balkan area. The study emphasizes the predominantly ethnic character of the ethnonym, challenging interpretations that reduce it exclusively to a pastoral or nomadic way of life. The analysis is based on a close reading of key Byzantine authors, including Kekaumenos, John Skylitzes, Anna Komnene, John Kinnamos, and Niketas Choniates, whose works provide some of the earliest and most significant references*

to the Vlachs. Particular attention is given to both the historical context in which these accounts emerged and their informational value regarding the economic activities, military role, and social organization of Vlach communities.

The study demonstrates that the use of the term “Vlachs” varies according to the political, administrative, and literary context of the Byzantine Empire, reflecting both relatively stable ethnic perceptions and context-dependent semantic adaptations. Special emphasis is placed on the temporary extension of the ethnonym to broader populations during the Bulgarian crisis at the end of the 12th century, a phenomenon explained through the logic of Byzantine political discourse and the generalizing tendencies of contemporary chroniclers. At the same time, the study highlights that Byzantine accounts of the Vlachs are often fragmentary and indirect, shaped primarily by political, military, and administrative concerns rather than by systematic ethnographic or linguistic inquiry. Nevertheless, these sources offer valuable insights into the awareness of Roman origin, the ethnic unity, and the geographic mobility of Vlach communities, as well as their active involvement in the political and military dynamics of the region.

In conclusion, the study argues that the ethnonym “Vlachs,” as reflected in Byzantine sources from the 10th to the 14th centuries, should be understood primarily as an ethnic category, even if its meaning was occasionally broadened or adapted in specific contexts. Its evolution reflects both internal transformations within the Byzantine Empire and the gradual integration of Romance-speaking populations into its political and ecclesiastical structures.

Keywords: *Vlachs, Byzantine sources, ethnonym, Byzantine Empire, Romanians, Romanian Principalities, ethnic identity, transhumance*